

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
кафедра кримінального права

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2024

Затверджено на засіданні вченої ради
протокол № ____ від _____.

Ректор

_____ А. П. Гетьман

Харків 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Кримінальне право України. Загальна частина» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2025. 42 с.

Розробники:

- О. В. Євдокімова, доцентка, кандидатка юридичних наук,
доцентка кафедри кримінального права
Ю. В. Баулін, професор, доктор юридичних наук,
професор кафедри кримінального права
В. І. Тютюгін, професор, кандидат юридичних наук,
професор кафедри кримінального права
М. В. Шепітько, професор, кандидат юридичних наук,
професор кафедри кримінального права
О. В. Харитоновна, доцентка, кандидатка юридичних наук,
доцентка кафедри кримінального права
Є. В. Шевченко, доцент, кандидат юридичний наук,
доцент кафедри кримінального права

Затверджено на засіданні кафедри кримінального права № 1
(протокол № 1 від 4 вересня 2020 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями)
затверджено на засіданні кафедри кримінального права № 1
(протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями)
затверджено на засіданні кафедри кримінального права
(протокол № 1 від 26 серпня 2022 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями)
затверджено на засіданні кафедри кримінального права
(протокол № 11 від 27 червня 2023р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями)
затверджено на засіданні кафедри кримінального права
(протокол № 11 від 25 червня 2024 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями)
затверджено на засіданні кафедри кримінального права
(протокол № 12 від 09 травня 2025 р.)

Завідувач кафедри – Ю. А. Пономаренко, доктор юридичних наук, доцент

ЗМІСТ

1. Вступ	4
2. Опис навчальної дисципліни (навчальні одиниці)	15
3. Зміст програми навчальної дисципліни	15
4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни	24
4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять	24
4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти	25
4.3. Освітні технології та методи навчання	25
4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості набутих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни	25
4.5. Навчально-методичне й інформаційне забезпечення навчальної дисципліни	30

1. Вступ

1. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета викладання навчальної дисципліни – – формування системи фундаментальних знань про соціальну сутність та юридичний зміст кримінального закону, взаємозв'язок кримінально-правових норм, розуміння основних принципів, категорій, положень кримінального права, у тому числі понять «закон про кримінальну відповідальність», «кримінальне правопорушення», «склад кримінального правопорушення», «співучасть», «стадії», «множинність кримінальних правопорушень», «кримінальна відповідальність», «покарання», «судимість», «інші заходи кримінально-правового характеру» та ін; розвиток системно-логічного мислення та базових професійних вмінь та навичок до вирішення прикладних питань в галузі застосування кримінально-правових норм; активізація аналітичної діяльності здобувачів вищої освіти

Завдання:

- систематизоване формування у студентів базових теоретичних знань про джерела, принципи, інститути та поняття Загальної частини кримінального права України;
- засвоєння кримінально-правової термінології;
- формування умінь і навичок правильного орієнтування в чинному кримінальному законодавстві України;
- розвинення навичок правильного тлумачення та практичного застосування положень Загальної частини кримінального права;
- набуття вміння самостійного опрацювання приписів кримінального законодавства України та інших нормативно-правових актів, наукової літератури, матеріалів судової практики.

1.2. Статус навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми: обов'язкова. **Пререквізити:** «Теорія права», «Історія держави і права України», «Історія держави і права зарубіжних країн», «Конституційне право», «Логіка».

3. *Кореквізити:* «Адміністративне право», «Цивільне право (Частина 1)», «Трудове право», «Міжнародне право», «Міжнародне приватне право».

4. *Постреквізити:* «Кримінальне право України. Особлива частина» «Кримінальний процес», «Конституційне право», «Криміналістика», «Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації», «Кримінально-правові питання боротьби з організованою злочинністю», «Порівняльне кримінальне право», «Виключення кримінальної відповідальності за законодавством України», «Система кримінально-правових засобів за законодавством України», «Новелізація кримінального права України».

5. *Перелік предметних компетентностей здобувача вищої освіти:*

ПК-1. Здатність до розуміння змісту понять Загальної частини кримінального права та системних зв'язків між ними.

ПК-2 Здатність визначати категорії і поняття Загальної частини кримінального права та характеризувати їх ознаки.

ПК-3. Здатність аналізувати, класифікувати та встановлювати відмінності між поняттями Загальної частини кримінального законодавства України

ПК-4 Здатність визначати основні кримінально-правові інститути Загальної частини КК та розкривати їх значення

ПК-5 Здатність до дослідження, аналізу та узагальнення правової інформації з питань тлумачення та застосування положень Загальної частини кримінального законодавства України

ПК-6 Здатність використовувати теоретичні знання положень Загальної частини КК України при розв'язанні типових кримінально-правових кейсів

ПК-7 Здатність використовувати теоретичні та практичні навички при вирішенні питань застосування положень Загальної частини кримінального законодавства України в умовах законодавчої невизначеності, конкуренції та колізії кримінально-правових норм

ПК-8 Здатність встановлювати юридичні факти, які мають значення для застосування відповідних приписів Загальної частини кримінального законодавства України

ПК-9 Здатність формулювати власні аргументовані судження з питань тлумачення та застосування положень Загальної частини кримінального законодавства України

ПК-10 Здатність до правильного застосування положень Загальної частини кримінального законодавства України

ПК-11 Здатність розкривати зміст предмету, методів, завдань, функцій та принципів кримінального права України

ПК-12 Здатність до розуміння особливостей кримінально-правового регулювання суспільних відносин

ПК-13 Здатність вільно оперувати кримінально-правовим понятійно-категоріальним апаратом державною мовою

ПК-14 Здатність використовувати інформаційні системи, електронні бази даних і реєстри для пошуку правової інформації з питань застосування положень Загальної частини кримінального законодавства України.

ПК-15 Здатність до автономної організації процесу самостійного вивчення положень Загальної частини кримінального законодавства України, критичної оцінки досягнутого прогресу та результатів навчання

ПК-16 Здатність відстежувати та вірно тлумачити зміни у кримінальному законодавстві України та практиці його застосування.

ПК-17 Здатність до критичного аналізу нормативно-правових актів, матеріалів судової практики та наукових позицій з питань застосування положень Загальної частини кримінального права

ПК-18 Здатність до конструктивної міжособистісної взаємодії під час розв'язання типових завдань з питань застосування положень Загальної частини КК

ПК-19 Здатність до застосування положень Загальної частини кримінального законодавства України відповідно до базових принципів

кримінального права, міжнародних стандартів з захисту прав людини та на засадах принципу верховенства права

ПК-20 Здатність розуміти зміст принципів справедливості та рівності громадян перед законом та їх вплив на формування положень Загальної частини КК та практику їх застосування

ПК-21 Здатність демонструвати творчий потенціал при вирішенні проблемних питань застосування положень Загальної частини кримінального законодавства України

ПК-22 Здатність правильно і точно використовувати кримінально-правовий понятійно-категорійний апарат для обґрунтування власної позиції

ПК-23 Здатність до ведення дискусії та полеміки з проблемних питань застосування положень Загальної частини кримінального права України

ПК-24 Здатність досліджувати та аналізувати положення національних та міжнародно-правових нормативно-правових актів, правову літературу та матеріали судової практики, які безпосередньо стосуються питань Загальної частини кримінального законодавства України.

Експлікація загальних і спеціальних компетентностей визначається в карті предметних компетентностей (Додаток 1)

6. Перелік результатів навчання здобувача вищої освіти:

РН НД 1.1 Аналізувати положення національних та міжнародних нормативно-правових актів, правову літературу та матеріали судової практики з питань дії закону про кримінальну відповідальність у часі і просторі.

РН НД 1.2 Формулювати судження щодо наявності ознак кримінального правопорушення та малозначного діяння.

РН НД 1.3 Формулювати судження щодо визначення категорії тяжкості кримінального правопорушення.

РН НД 1.4 Правильно оперувати кримінально-правовою термінологією державною мовою з питань «поняття кримінального права», «закон про

кримінальну відповідальність», «кримінальне правопорушення та його види», «класифікація кримінальних правопорушень».

РН НД 1.5 Правильно і чітко доносити до респондента власні знання, висновки та аргументацію з питань «закон про кримінальну відповідальність», «кримінальне правопорушення та його види», «класифікація кримінальних правопорушень».

РН НД 1.6 Використовувати інформаційні системи, електронні бази даних і реєстри для пошуку правової інформації з питань «закон про кримінальну відповідальність», «кримінальне правопорушення та його види», «класифікація кримінальних правопорушень».

РН НД 1.7 Демонструвати навички конструктивної міжособистісної взаємодії під час розв'язання типових завдань з питань «закон про кримінальну відповідальність», «кримінальне правопорушення та його види», «класифікація кримінальних правопорушень».

РН НД 1.8 Пояснювати вплив міжнародних стандартів в галузі захисту прав людини на формування принципів кримінального права України.

РН НД 1.9 Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту кримінально-правового інституту «кримінальне правопорушення»..

РН НД 1.10 Формулювати визначення та розкривати зміст ознак понять «кримінальне право», «закон про кримінальну відповідальність», «кримінальне правопорушення», «малозначність діяння», «класифікація кримінальних правопорушень».

РН НД 1.11 Використовувати теоретичні знання та аргументувати власну позицію при розв'язанні типових кримінально-правових кейсів з питань чинності закону про кримінальну відповідальність у часі та просторі.

РН НД 1.12 Використовувати теоретичні знання при розв'язанні типових кримінально-правових кейсів з питань структури закону про кримінальну відповідальність.

РН НД 1.13 Демонструвати навички визначення категорії тяжкості кримінального правопорушення.

РН НД 1.14 Використовувати правові позиції та висновки Верховного Суду та Конституційного Суду України для обґрунтування власної позиції з питань чинності закону про кримінальну відповідальності у часі та малозначності діяння.

РН НД 1.15 Розкривати зміст предмету, методів, завдань, функцій та принципів кримінального права України.

РН НД 1.16 Формувати особисту думку й аргументовано її представляти при застосуванні кримінально-правових норм з питань чинності закону про кримінальну відповідальність у часі та просторі, поняття кримінального правопорушення та його класифікації.

РН НД 2.1 Аналізувати положення національних та міжнародних нормативно-правових актів, правову літературу та матеріали судової практики з питань підстави кримінальної відповідальності та її структурних елементів.

РН НД 2.2 Формулювати судження щодо наявності елементів та ознак складу кримінального правопорушення.

РН НД 2.3 Правильно оперувати кримінально-правовою термінологією державною мовою з питань визначення поняття складу кримінального правопорушення, його видів та його структурних елементів та ознак.

РН НД 2.4 Правильно і чітко доносити до респондента власні знання, висновки та аргументацію з питань визначення поняття складу кримінального правопорушення, його видів та його структурних елементів та ознак.

РН НД 2.5 Використовувати інформаційні системи, електронні бази даних і реєстри для пошуку правової інформації з питань визначення поняття складу кримінального правопорушення, його видів та його структурних елементів та ознак.

РН НД 2.6 Демонструвати навички конструктивної міжособистісної взаємодії під час розв'язання типових завдань з питань визначення поняття

складу кримінального правопорушення, його видів та його структурних елементів та ознак.

РН НД 2.7 Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту кримінально-правового інституту «склад кримінального правопорушення».

РН НД 2.8 Формулювати визначення та розкривати зміст ознак понять «склад кримінального правопорушення», «об'єкт кримінального правопорушення», «об'єктивна сторона кримінального правопорушення», «суб'єктивна сторона кримінального правопорушення», «склад кримінального правопорушення», «помилка у кримінальному праві».

РН НД 2.9 Використовувати теоретичні знання та аргументувати власну позицію при розв'язанні типових кримінально-правових кейсів з питань структури та ознак складу кримінального правопорушення.

РН НД 2.10 Використовувати правові позиції та висновки Верховного Суду для обґрунтування власної позиції з питань встановлення структурних елементів та ознак складу кримінального правопорушення.

РН НД 2.11 Формувати особисту думку й аргументовано її представляти при застосуванні кримінально-правових норм, що визначають ознаки складу кримінального правопорушення.

РН НД 3.1 Аналізувати положення національних та міжнародних нормативно-правових актів, правову літературу та матеріали судової практики з питань стадій вчинення кримінального правопорушення, співучасті та множинності кримінальних правопорушень.

РН НД 3.2. Формулювати судження щодо визначення стадії вчинення кримінального правопорушення та наявності добровільної відмови.

РН НД 3.3 Формулювати судження щодо наявності співучасті, видів співучасників, форм співучасті.

РН НД 3.4 Формулювати судження щодо наявності множинності кримінального правопорушення та її видів.

РН НД 3.5 Формулювати судження щодо наявності обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.

РН НД 3.6. Правильно оперувати кримінально-правовою термінологією державною мовою з питань стадій вчинення кримінального правопорушення, співучасті, множинності кримінальних правопорушень та обставин, що виключають кримінальну протиправність.

РН НД 3.7 Правильно і чітко доносити до респондента власні знання, висновки та аргументацію з питань стадій вчинення кримінального правопорушення, співучасті, множинності кримінальних правопорушень та обставин, що виключають кримінальну протиправність».

РН НД 3.8 Використовувати інформаційні системи, електронні бази даних і реєстри для пошуку правової інформації з питань стадій вчинення кримінального правопорушення, співучасті, множинності кримінальних правопорушень та обставин, що виключають кримінальну протиправність.

РН НД 3.9 Демонструвати навички конструктивної міжособистісної взаємодії під час розв'язання типових завдань з питань стадій вчинення кримінального правопорушення, співучасті, множинності кримінальних правопорушень та обставин, що виключають кримінальну протиправність.

РН НД 3.10 Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту кримінально-правових інститутів «стадій кримінального правопорушення», «співучасті», «множинності кримінальних правопорушень», «обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння».

РН НД 3.11 Формулювати визначення та розкривати зміст ознак понять «стадії вчинення кримінального правопорушення та їх види», «співучасть», «види співучасників», «форми співучасті», «множинність кримінальних правопорушень та її види», «обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння та їх види».

РН НД 3.12 Використовувати теоретичні знання та аргументувати власну позицію при розв'язанні типових кримінально-правових кейсів з

питань стадій вчинення кримінального правопорушення, співучасті, множинності кримінальних правопорушень та обставин, що виключають кримінальну протиправність.

РН НД 3.13 Використовувати правові позиції та висновки Верховного Суду для обґрунтування власної позиції з питань стадій вчинення кримінального правопорушення, співучасті, множинності кримінальних правопорушень та обставин, що виключають кримінальну протиправність.

РН НД 3.14 Формувати особисту думку й аргументовано її представляти при застосуванні кримінально-правових норм з питань стадій вчинення кримінального правопорушення, співучасті, множинності кримінальних правопорушень та обставин, що виключають кримінальну протиправність.

РН НД 4.1 Аналізувати положення національних та міжнародних нормативно-правових актів, правову літературу та матеріали судової практики з питань застосування кримінальної відповідальності та інших заходів кримінально-правового характеру.

РН НД 4.2. Формулювати судження щодо наявності передумов та підстав звільнення від кримінальної відповідальності.

РН НД 4.3 Формулювати судження щодо наявності передумов та підстав застосування спеціальних правил призначення покарання.

РН. НД 4.4 Формулювати судження щодо передумов та підстав застосування звільнення від покарання та його відбування.

РН НД 4.5 Формулювати судження щодо наявності судимості, моменту її виникнення та припинення.

РН НД 4.6 Формулювати судження щодо наявності передумов та підстав застосування інших заходів кримінально-правового характеру.

РН. НД 4.7 Правильно оперувати кримінально-правовою термінологією державною мовою з питань застосування кримінальної відповідальності та інших заходів кримінально-правового характеру.

РН НД 4.8 Правильно і чітко доносити до респондента власні знання, висновки та аргументацію з питань застосування кримінальної відповідальності та інших заходів кримінально-правового характеру.

РН НД 4.9 Використовувати інформаційні системи, електронні бази даних і реєстри для пошуку правової інформації з питань застосування кримінальної відповідальності та інших заходів кримінально-правового характеру.

РН НД 4.10 Демонструвати навички конструктивної міжособистісної взаємодії під час розв'язання типових завдань з питань застосування кримінальної відповідальності та інших заходів кримінально-правового характеру.

РН НД 4.11 Пояснювати вплив міжнародних стандартів в галузі захисту прав людини на формування національної правової політики у сфері застосування кримінальної відповідальності та інших заходів кримінально-правового характеру.

РН НД 4.12 Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту кримінально-правових інститутів «звільнення від кримінальної відповідальності», «покарання та його призначення», «звільнення від покарання та його відбування», «судимості», «інших заходів кримінальної відповідальності».

РН НД 4.13 Формулювати визначення та розкривати зміст ознак понять «кримінальна відповідальність», «форми реалізації кримінальної відповідальності», «покарання», «система покарань», «судимість», «інші заходи кримінально-правового характеру та їх види».

РН НД 4.14 Використовувати теоретичні знання та аргументувати власну позицію при розв'язанні типових кримінально-правових кейсів з питань з питань застосування кримінальної відповідальності та інших заходів кримінально-правового характеру.

РН НД 4.15 Використовувати правові позиції та висновки Верховного Суду та Конституційного Суду України для обґрунтування власної позиції з

питань застосування кримінальної відповідальності та інших заходів кримінально-правового характеру.

РН НД 4.16 Демонструвати навички застосування положень Загальної частини КК в умовах законодавчої невизначеності, конкуренції та колізії кримінально-правових норм на підставі базових принципів кримінального права та міжнародних стандартів з захисту прав людини.

РН НД 4.17 Демонструвати знання передумов, підстав та порядку звільнення від кримінальної відповідальності.

РН НД 4.18 Демонструвати знання форм реалізації кримінальної відповідальності.

РН НД 4.19 Формувати особисту думку й аргументовано її представляти при застосуванні кримінально-правових норм з питань застосування кримінальної відповідальності та інших заходів кримінально-правового характеру.

Експлікація результатів освоєння навчальної дисципліни і результатів навчання за спеціальністю і спеціалізацією визначається в карті результатів навчання, сформульованих у термінах компетентностей (Додаток 2).

7. Модулі програми навчальної дисципліни.

Модуль 1. Поняття та система кримінального права. Закон про кримінальну відповідальність. Кримінальне правопорушення та малозначність діяння.

Модуль 2. Склад кримінального правопорушення, його елементи та ознаки.

Модуль 3. Стадії кримінального правопорушення. Співучасть у кримінальному правопорушенні. Повторність, сукупність та рецидив кримінальних правопорушень. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння.

Модуль 4. Кримінальна відповідальність. Застосування кримінальної відповідальності та інших заходів кримінально-правового характеру.

Експлікація модулів компетентнісно орієнтованої програми навчальної дисципліни визначається у матриці зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання і предметними компетентностями (Додаток 3).

2. Опис навчальної дисципліни (навчальні одиниці)

Курс	Рівень освіти, галузь знань, спеціальність	Дидактична структура та кількість годин
Кількість кредитів ЄКТС: 6 Кількість модулів: 4 Загальна кількість годин: 180 Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 – 8, самостійної роботи студента – 2 – 10.	Рівень освіти – перший (бакалаврський) Галузь знань – 08 «Право» Спеціальність – 081 «Право»	Модуль 1 Лекції: 8 Практичні заняття: 8 Самостійна робота: 14 Модуль 2 Лекції: 14 Практичні заняття: 12 Самостійна робота: 34 Модуль 3 Лекції: 10 Практичні заняття: 8 Самостійна робота: 12 Модуль 4 Лекції: 14 Практичні заняття: 16 Самостійна робота: 30 Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (іспит)

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Поняття та система кримінального права.

Закон про кримінальну відповідальність.

Кримінальне правопорушення та малозначність діяння.

Поняття та система кримінального права як галузі права. Поняття, предмет, методи, завдання, функції, принципи кримінального права. Кримінально-правові відносини: поняття та структура. Кримінальне право та суміжні галузі права: співвідношення і взаємозв'язок. Наука кримінального права, її предмет, методи, завдання. Межі європейської інтеграції в контексті кримінального права.

Закон про кримінальну відповідальність. Поняття, ознаки, функції, особливості та значення закону про кримінальну відповідальність.

Неприпустимість застосування закону про кримінальну відповідальність за аналогією. Структура Кримінального кодексу України, поняття та види диспозицій та санкцій. Тлумачення закону про кримінальну відповідальність. Джерела європейського кримінального права та його вплив на зміст Кримінального кодексу України.

Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі та просторі. Час набрання законом про кримінальну відповідальність чинності. Визначення часу вчинення кримінального правопорушення. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність у часі: поняття та випадки застосування. Проблема застосування «проміжного» закону про кримінальну відповідальність.

Чинність закону про кримінальну відповідальність у просторі. Зміст територіального принципу. Поняття місця вчинення кримінального правопорушення. Визначення поняття «територія України». Зміст принципів громадянства, універсального (космополітичного) та реального. Правові наслідки засудження особи за межами України. Вирішення питання про кримінальну відповідальність осіб, які підлягають кримінальній відповідальності за законодавством іноземної держави і перебувають на території України, та виконання вироків, винесених іноземними судами чи міжнародними судовими установами.

Кримінальне правопорушення та малозначність діяння. Види визначень поняття кримінального правопорушення. Поняття та ознаки кримінального правопорушення за кримінальним правом України. Місце кримінального правопорушення в системі правопорушень. Відмежування кримінальних правопорушень від інших. Поняття й ознаки малозначного діяння. Правові наслідки визнання діяння малозначним. Значення положень про малозначність діяння для розуміння поняття кримінального правопорушення. Класифікація кримінальних правопорушень та її значення. Вплив практики Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) на відмежування кримінального правопорушення від інших видів правопорушень.

Модуль 2. Склад кримінального правопорушення, його елементи та ознаки.

Склад кримінального правопорушення: поняття, функції та значення. Співвідношення понять кримінального правопорушення і складу кримінального правопорушення. Загальне і конкретне поняття складу кримінального правопорушення. Елементи й ознаки складу кримінального правопорушення, їх зміст і співвідношення. Класифікація ознак складу кримінального правопорушення на обов'язкові та факультативні. Класифікація складів кримінальних правопорушень. Кваліфікація кримінальних правопорушень: поняття, суб'єкти кваліфікації та її значення.

Об'єкт кримінального правопорушення: поняття та значення. Класифікація об'єктів кримінальних правопорушень, їх значення. Види безпосередніх об'єктів. Предмет кримінального правопорушення: поняття та місце у структурі складу кримінального правопорушення. Відмінність предмета від об'єкта кримінального правопорушення. Потерпілий від кримінального правопорушення.

Об'єктивна сторона кримінального правопорушення: поняття, ознаки, значення. Діяння: поняття, ознаки, форми та види. Значення непереборної сили, фізичного і психічного примусу для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільно небезпечне діяння (дію чи бездіяльність). Поняття та види дій. Умови кримінальної відповідальності за бездіяльність. Суспільно небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони кримінального правопорушення: поняття, види, значення. Причинний зв'язок між діянням та суспільно небезпечними наслідками: поняття, види, порядок встановлення та значення. Спосіб, обстановка, місце, час, засоби та знаряддя вчинення кримінального правопорушення: поняття, кримінально-правове значення.

Суб'єкт кримінального правопорушення: поняття та ознаки. Фізична особа як обов'язкова ознака суб'єкта. Проблема визнання юридичної особи

суб'єктом кримінального правопорушення в науці кримінального права та її вирішення в законі про кримінальну відповідальність. Осудність як обов'язкова ознака суб'єкта. Вік, з якого настає кримінальна відповідальність. Загальний та знижений вік кримінальної відповідальності. Критерії, покладені в основу зниження віку кримінальної відповідальності. Неосудність: поняття та критерії. Формула неосудності. Правові наслідки визнання особи неосудною. Питання про кримінальну відповідальність особи, яка захворіла на психічну хворобу після вчинення кримінального правопорушення. Обмежена осудність: поняття, значення, правові наслідки визнання особи обмежено осудною. Загальний і спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення. Службова особа як спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення: поняття, ознаки, види. Відповідальність за кримінальні правопорушення, вчинені в стані сп'яніння, та її обґрунтування.

Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення: поняття, ознаки, значення. Поняття вини та її значення. Форми вини в кримінальному праві та їх значення. Умисел та його види. Інтелектуальні та вольові ознаки прямого та непрямого умислу. Відмежування прямого умислу від непрямого. Інші класифікації умислу та їх значення. Необережність та її види. Кримінально протиправна самовпевненість, її інтелектуальні та вольові ознаки. Відмежування кримінально протиправної самовпевненості від непрямого умислу. Кримінально протиправна недбалість: її об'єктивний та суб'єктивний критерії. Випадок (казус), його відмежування від кримінально протиправної недбалості. Змішана (подвійна, складна) вина та її значення для кваліфікації кримінального правопорушення. Мотив і мета як факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення, їх поняття та значення для кваліфікації. Помилка в кримінальному праві: поняття, види та значення для кримінальної відповідальності.

Модуль 3. Стадії кримінального правопорушення. Співучасть у кримінальному правопорушенні.

Повторність, сукупність та рецидив кримінальних правопорушень.

Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння.

Стадії кримінального правопорушення. Поняття та види стадій кримінального правопорушення. Закінчене кримінальне правопорушення: поняття, момент закінчення кримінального правопорушення залежно від особливостей конструкції об'єктивної сторони. Незакінчене кримінальне правопорушення та його види. Готування до кримінального правопорушення: поняття, види, відмежування готування до кримінального правопорушення від виявлення наміру та від замаху на кримінальне правопорушення. Замах на кримінального правопорушення: поняття, види, відмежування замаху на кримінальне правопорушення від готування до кримінального правопорушення та закінченого кримінального правопорушення. Кримінальна відповідальність за незакінчене кримінальне правопорушення, її підстава. Кваліфікація готування до кримінального правопорушення та замаху на кримінальне правопорушення. Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні: поняття, ознаки, правові наслідки, відмежування від дійового каяття.

Співучасть у кримінальному правопорушенні: поняття, ознаки, значення. Види співучасників, їх об'єктивні та суб'єктивні ознаки, особливості кваліфікації діянь. Кримінальна відповідальність співучасників: її підстави та межі. Форми співучасті: критерії, покладені в основу поділу співучасті на форми, характеристика форм співучасті. Спеціальні питання відповідальності за співучасть у кримінальному правопорушенні. Поняття посередньої винності (посереднього виконання, заподіяння). Особливості відповідальності за співучасть у кримінальних правопорушеннях зі спеціальним суб'єктом. Відповідальність за провокацію кримінального правопорушення. Екセス виконавця, його види та значення для кримінальної відповідальності. Невдале підбурювання та пособництво. Особливості добровільної відмови співучасників. Причетність до кримінального правопорушення: поняття, види, відмежування причетності від співучасті.

Множинність кримінальних правопорушень: поняття та види. Одиначне кримінальне правопорушення: поняття, ознаки, види. Особливості триваючого, продовжуваного, складного (складеного) кримінальних правопорушень та кримінального правопорушення, кваліфікованого за наслідками. Повторність кримінальних правопорушень: поняття, ознаки, види, відмежування від суміжних понять та правові наслідки. Сукупність кримінальних правопорушень: поняття, ознаки, види, відмежування від суміжних понять та правові наслідки. Рецидив кримінальних правопорушень: поняття, ознаки, види, відмежування від суміжних понять та правові наслідки.

Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння: поняття, ознаки, види. Необхідна оборона. Конституція України про право кожного громадянина на захист від протиправних посягань. Поняття необхідної оборони, її підстава, ознаки та правові наслідки. Перевищення меж необхідної оборони: поняття, ознаки, види та відповідальність. Спеціальні види необхідної оборони, передбачені КК України. Уявна оборона: поняття, ознаки, відповідальність за шкоду, заподіяну в стані уявної оборони. Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення: поняття, підстава, ознаки. Межі заподіяння шкоди при затриманні особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Кримінальна відповідальність за перевищення заходів, необхідних для затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Крайня необхідність: поняття, підстава, ознаки правомірності та правові наслідки. Перевищення меж крайньої необхідності: поняття, ознаки та відповідальність. Відмежування крайньої необхідності від необхідної оборони. Фізичний або психічний примус: поняття, ознаки та значення для вирішення питання про кримінальну відповідальність. Виконання наказу або розпорядження. Поняття законного наказу або розпорядження та значення їх виконання для вирішення питання про кримінальну відповідальність. Поняття явно кримінально протиправного наказу або розпорядження. Кримінально-правові наслідки виконання або

відмови особи від виконання явно кримінально протиправного наказу чи розпорядження. Діяння, пов'язане з ризиком. Підстава вчинення діяння, пов'язаного з ризиком. Умови виправданого ризику. Кримінальна відповідальність за невиправданий ризик. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації: поняття, ознаки та значення для вирішення питання про кримінальну відповідальність. Умови, підстава та ознаки виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

Модуль 4. Кримінальна відповідальність.

Застосування кримінальної відповідальності та інших заходів кримінально-правового характеру.

Кримінальна відповідальність: поняття та ознаки. Момент виникнення та припинення кримінальної відповідальності. Форми реалізації кримінальної відповідальності.

Звільнення від кримінальної відповідальності: поняття, види, передумови, підстави, порядок, умови та наслідки звільнення особи від кримінальної відповідальності. Особливості звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Особливості звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Особливості звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Особливості звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку зі зміною обстановки. Особливості звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності, зупинення та переривання перебігу строків давності. Особливості застосування давності при вчиненні особливо тяжкого злочину, за який може бути призначено довічне позбавлення волі. Злочини, щодо яких давність не застосовується.

Покарання та його види. Покарання: поняття, ознаки, мета застосування. Поняття системи покарань та її значення. Класифікації

покарань. Порядок призначення основних та додаткових покарань. Особливості призначення штрафу. Правові наслідки несплати штрафу. Умови та порядок заміни штрафу громадськими чи виправними роботами або позбавленням волі. Особливості призначення позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу: поняття, порядок та правові наслідки його призначення. Особливості призначення позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Особливості призначення громадських робіт. Особливості призначення виправних робіт. Особливості призначення службових обмежень для військовослужбовців. Особливості призначення конфіскації майна. Особливості призначення пробаційного нагляду. Особливості призначення арешту. Особливості призначення тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців. Особливості призначення позбавлення волі на певний строк. Особливості призначення довічного позбавлення волі. Нормативно-правова база ЄС та Ради Європи, а також рішення ЄСПЛ в контексті захисту прав людини на стадії застосування покарання.

Призначення покарання. Загальні засади призначення покарання. Обставини, які пом'якшують та обтяжують покарання. Призначення покарання при незакінченому кримінальному правопорушенні та при співучасті. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання. Призначення покарання у разі укладення угоди про примирення або визнання винуватості у кримінальному провадженні. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та за сукупністю вироків. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення.

Звільнення від покарання та його відбування: поняття, види, передумови, підстави, порядок застосування та правові наслідки звільнення від покарання та його відбування. Відмінність звільнення від покарання та звільнення від кримінальної відповідальності. Особливості звільнення від

покарання та його відбування у зв'язку з набранням чинності нового закону, який усуває караність вчиненого діяння чи встановлює за нього більш м'яке покарання. Особливості звільнення від покарання у зв'язку зі втратою особою суспільної небезпечності. Особливості звільнення від відбування покарання з випробуванням. Особливості звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років. Особливості звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Особливості умовно-дострокового звільнення від відбування покарання. Особливості заміни невідбутої частини покарання більш м'яким. Відмежування заміни невідбутої частини покарання більш м'яким від умовно-дострокового звільнення від відбування покарання. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання для проходження військової служби. Особливості звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років. Особливості звільнення від покарання за хворобою. Особливості звільнення від відбування покарання у зв'язку з прийняттям уповноваженим органом рішення про передачу засудженого для обміну як військовополоненого. Особливості звільнення від покарання на підставі закону України про амністію або акту про помилування, їх відмінність. Особливості звільнення від покарання у практиці ЄСПЛ.

Судимість: поняття, підстава виникнення, строки, протягом яких особа визнається такою, що має судимість, правові наслідки судимості. Категорії засуджених осіб, які визнаються такими, що не мають судимості. Погашення судимості: умови, строки, порядок погашення судимості, обчислення строків судимості, правове значення погашення судимості. Зняття судимості: умови, строки, порядок зняття судимості, правове значення зняття судимості. Відмінність зняття судимості від її погашення.

Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх. Звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітніх:

передумови, підстави, порядок застосування та правові наслідки такого звільнення. Види покарань, які застосовуються до неповнолітніх. Особливості призначення неповнолітнім покарання. Особливості звільнення неповнолітніх від відбування покарання з випробуванням. Особливості звільнення неповнолітніх від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності та відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності. Особливості умовно-дострокового звільнення неповнолітніх від відбування покарання. Особливості погашення та зняття судимості щодо осіб, які вчинили кримінальне правопорушення до досягнення вісімнадцятирічного віку.

Інші заходи кримінально-правового характеру: поняття, мета, особливості застосування, відмінність від покарання. Особливості застосування примусових заходів медичного характеру. Особливості застосування примусового лікування. Особливості застосування обмежувальних заходів. Особливості застосування спеціальної конфіскації. Особливості застосування примусових заходів виховного характеру. Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Інші заходи кримінально-правового характеру за законодавством ЄС.

4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

4.1. Форми організації освітнього процесу і види навчальних занять:

- форми організації освітнього процесу: навчальні заняття; самостійна робота; практична підготовка; контрольні заходи;
- види навчальних занять: лекції, практичні заняття, індивідуальні заняття, консультації.

4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Самостійна робота – вид навчальної, дослідної та творчої роботи, яку здобувач вищої освіти виконує самостійно у вільний від занять (за

розкладом) час. Під час цього виду роботи студент має самостійно опрацювати нормативно-правові акти, матеріали судової практики, рекомендовану навчальну та іншу літературу, конспекти лекцій, інші джерела інформації до тем, що виносяться на практичні заняття.

Формами самостійної роботи студентів можуть бути: репродуктивна, яка здійснюється за певним зразком (вирішення завдань, виконання тренувальних тестів, тощо); реконструктивна, тобто узагальнення та доповнення отриманої інформації (складання конспектів лекцій, опорних конспектів/планів відповідей за темами навчання, конспектування чи реферування нормативно-правових актів чи актів судової практики їх застосування, підготовка тематичних презентацій, анотування наукових статей і монографій, підготовка до поточних аудиторних занять, поточних випробувань, іспиту, тощо); дослідницька (підготовка наукового повідомлення з вузькоспеціальною проблематикою; наукових доповідей і їх презентації, підготовка та публікація наукових статей, тез наукових доповідей тощо).

Самостійна робота призначена для поглиблення та закріплення знань студентів із тем, що передбачені навчальною дисципліною.

4.3. Освітні технології та методи навчання

– освітні технології: проблемне навчання, контекстне навчання, студентоцентроване навчання, аудіовізуальні технології, наукові дискусії, інтерактивні технології, ІТ-технології тощо;

– методи навчання: поєднання словесних, наочних і практичних методів, метод проблемного викладання, прес-конференції, ділові ігри, мозкові штурми, моделювання професійних ситуацій, кейс-метод, метод дискусії, круглий стіл тощо.

4.4. Форми педагогічного контролю й система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни

Формами контролю знань студентів є поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль знань студентів включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу, захист есе або реферату за ініціативи студента або за завданням викладача, підготовка та публікація наукових статей, тез наукових доповідей тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента до вивчення поточного матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5). За результатами практичних занять розраховується загально арифметична кількість балів (максимальна оцінка 32 бали за 4 модулі), що включається до підсумкової рейтингової оцінки;

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквіумів тощо.

Впродовж семестру студенти виконують самостійну роботу у формі підготовки індивідуальної роботи (стаття, тези доповіді).

Максимальна кількість балів за індивідуальну роботу (стаття, тези доповіді) – 8 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є іспит. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за іспит, становить 60 балів. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю й самостійної роботи, за якої студент допускається до іспиту, становить 25 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль								Самост. робота	Підсумковий контроль (іспит)	Підсумкова оцінка знань
Модуль № 1		Модуль № 2		Модуль №3		Модуль № 4				
п/з, с/р	колоквіум	п/з, с/р	колоквіум	п/з, с/р	колоквіум	п/з, с/р	колоквіум			
max 4	max 4	max 4	max 4	max 4	max 4	max 4	max 4	max 4	max 60	max 100

Критерії оцінювання результатів навчання:

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу
Колоквіум	Max 5	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість несуттєвих помилок
	2	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість суттєвих помилок
	1	Прогалини в знаннях, курсант слабо володіє матеріалом роботи
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу

Оцінка індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти Стаття	Мах 8	Послідовно, систематизовано, логічно, грамотно, повно викладені результати проведеного наукового дослідження за певною темою. Ґрунтовно вивчена сучасна вітчизняна та зарубіжна наукова література, нормативні джерела, судова практика, практика органів охорони правопорядку, офіційна статистика. Наведені посилання на використані джерела. Обрана тема є актуальною як з практичної, так і з теоретичної точок зору. Повно висвітлено стан наукової розробленості проблеми, наведено узагальнення наукової літератури, законодавства та інших джерел. Окрім викладення матеріалу робота містить власний авторський підхід до вирішення розглядуваної проблеми та висновки. Максимальний бал виставляється за умови опублікування підготовленої статті видавництвом.
	7	Послідовно, систематизовано, логічно, грамотно викладені результати проведеного наукового дослідження за певною темою. Автор використав основні сучасні вітчизняні та зарубіжні наукові літературні джерела, законодавство, релевантну правозастосовну практику. В роботі наведені посилання на використані інформаційні джерела. Обрана тема є актуальною як з практичної, так і з теоретичної точок зору. Робота добре структурована, має обґрунтування актуальності дослідження; висвітлюється загальний стан наукової розробленості проблеми. Окрім викладення матеріалу робота містить аргументовані авторські висновки.
	5	Послідовно та грамотно викладені результати проведеного наукового дослідження за певною темою. Автор використав незначну кількість сучасних вітчизняних та зарубіжних наукових літературних джерел, законодавство, правозастосовну практику. Обрана тема є актуальною як з практичної, так і з теоретичної точок зору. Робота структурована, має обґрунтування актуальності дослідження, висвітлюється стан наукової розробленості проблеми. Окрім викладення матеріалу робота містить окремі авторські висновки.
	4	Наявна незначна кількість посилань на судову та/або правозастосовну практику. Обрана тема є актуальною, але відсутній авторський підхід при дослідженні більшості питань.

Тези доповіді	Max 5	Тези доповіді на науково-практичній чи науковій конференції відповідають вимогам, які висуваються до такого виду роботи. Вони лаконічно формулюють ключові моменти, що презентують доповідь, з якою здобувач вищої освіти виступив або бажає виступити на конференції. Тези оформлені відповідно до вимог, що висуваються організаторами конференції чи видавництвом. Максимальний бал виставляється за умови їх опублікування.
	3	Тези містить методологічні та змістовні помилки. Висновки є недостатню обґрунтованими.
Іспит	Max 60	1.Повна та ґрунтовна відповідь на усі питання іспиту. 2. Всебічне, систематичне і глибоке знання та розуміння матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 3.Самостійне та аргументоване розкриття змісту теоретичних та практичних питань. 4..Демонстрація навичок вирішення складних проблемних питань застосування положень Загальної частини кримінального права
	55	1. В цілому повна та ґрунтовна відповідь. 2. Систематичне і глибоке знання та розуміння матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 3. Самостійне та аргументоване розкриття змісту теоретичних та практичних питань. 4. Наявність незначних неточностей при відповіді на одне з питань іспиту.
	50	1. Достатньо повна та ґрунтована відповідь. 2. Знання та розуміння матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 3. Самостійне та аргументоване розкриття змісту теоретичних та практичних питань. 4. Наявність незначних неточностей при відповіді на декілька питань іспиту.
	45	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Основні положення питань іспиту розкрито, але деякі питання висвітлено неповно.

	40	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Помилки у відповіді на іспиті за наявності знань для усунення найсуттєвіших із них за допомогою викладача
	35	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на іспиті.
	min 0	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Нemoжливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни

4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення

навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

Кримінальний кодекс України. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

Європейська конвенція про видачу правопорушників від 13 грудня 1957 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_033#Text

Європейська конвенція про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню від 26 листопада 1987 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_068#Text

Європейська конвенція про міжнародну дійсність кримінальних вироків від 9 червня 2000 р. URL:
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_341#Text

Європейська конвенція про незастосування строків давності до злочинів проти людяності та воєнних злочинів 25 січня 1974 р. URL:
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_125#Text

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р.
URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

Хартія основоположних прав Європейського Союзу від 7 грудня 2000 р.
URL: https://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_en.pdf

Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

Директива Ради ЄС 2004/80 від 29 квітня 2004 р. про відшкодування шкоди жертвам злочинів. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32004L0080>

Директива Ради ЄС 2012/29 від 25 жовтня 2012 р. про встановлення мінімальних стандартів щодо прав, підтримки та захисту жертв злочинів та заміну Рамкового рішення 2001/220. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32012L0029&qid=1748536168156>

Директива Ради ЄС 2014/42 від 3 квітня 2014 р. про заморожування та конфіскацію засобів і доходів, одержаних злочинним шляхом, в ЄС. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32014L0042&qid=1748536229978>

Директива Ради ЄС 2009/52 від 18 червня 2009 р. про мінімальні стандарти щодо санкцій та заходів проти роботодавців громадян третіх країн, які незаконно перебувають в ЄС. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32009L0052&qid=1748536274359>

Договір про функціонування Європейського Союзу (Лісабонський договір) від 13 грудня 2007 р. URL: <https://infocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/29057.pdf>

Рамкове рішення від 13 червня 2002 р. про європейський ордер на арешт та процедури передачі правопорушників між державами-членами. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b17#Text

Рамкове рішення 2005/212 від 24 лютого 2005 р. про конфіскацію доходів, засобів і власності, одержаних злочинним шляхом. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_005-05#Text

Рекомендації CM/Rec(2010)1 Комітету Міністрів державам членам про правила Ради Європи про пробації. URL: <https://rm.coe.int/e-compendium-in-ukrainian/16806ab9ad>

Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

Про амністію: Закон України від 05.07.2001р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2593-14#Text>

Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text>

Про державний кордон України: Закон України від 04.11.1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12#Text>

Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 15.04.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>

Про запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 06.09.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>

Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>

Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>

Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text>

Про пробацію: Закон України від 05.02.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text>

Про регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text>

Про Положення про порядок здійснення помилування: Указ Президента України № 223 від 21.04. 2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/223/2015#Text>

Правовий висновок ВСУ щодо застосування судами ст. 11 КК України «про малозначність діяння, яке не є злочином»: Постанова Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 24 грудня 2015 року кримінальне провадження № 5-221кц15. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/55253289>

Правовий висновок ВСУ щодо значення коми у санкції статті Особливої частини КК: Постанова Верховного Суду України від 05.09. 2013 у справі №5-23кц13. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/33609036>

Правовий висновок щодо застосування додаткового покарання: Постанова Верховного Суду України від 4 квітня 2011 р. у справі N 1к-11. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/14887470>

Правовий висновок щодо призначення покарань за сукупністю злочинів та за сукупністю вироків: Постанова Об'єднаної палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 25. 06. 2018 р. у справі № 511/37/16-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/75042896>

Правовий висновок про особливості призначення остаточного покарання особі, стосовно якої вже є обвинувальний вирок: Постанова Об'єднаної палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 01 06 2020 р. у провадженні № 51-8867кмо18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89675588>

Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності: Постанова Верховного суду України від 23.12.2005 N 12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0012700-05#Text>

Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини неповнолітніх: Постанова Верховного суду України від 16.04.2004 N 5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va005700-04#Text>

Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки: Постанова

Верховного суду України від 04.06.2010 р. № 7. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-10#Text>

Про практику застосування судами України законодавства про погашення і зняття судимості: Постанова Верховного суду України від 26.12.2003 р. № 16 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0016700-03#Text>

Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини неповнолітніх: Постанова Пленум Верховного Суду України від 16.04.2004 N 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va005700-04#Text>

Про практику здійснення судами кримінального провадження на підставі угод: Постанова Пленум Вищого Спеціалізованого Суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 11.12.2015 № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013740-15#Text>

Про практику призначення судами кримінального покарання: Постанова Верховного суду України від 24.10.2003 р. № 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-03#Text>

Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру: Постанова Верховного суду України від 15.05.2006 р. № 2 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-06#Text>

Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями: Постанова Верховного суду України від 23.12.2005 р. № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-05#Text>

Про судову практику у справах про необхідну оборону: Постанова Верховного суду України від 26.04.2002 N 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001700-02#Text>

Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну невідбутої частини покарання більш м'яким: Постанова Верховного суду України від 26.04.2002 N 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-02#Text>

Рішення ЄСПЛ у справі «Василяускас проти Литви» (Vasiliauskas v. Lithuania, GC, ECtHR, 2015). URL: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-158290%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-158290%22]})

Рішення ЄСПЛ у справі «Велч проти Сполученого королівства». (Case of Welch v. The United Kingdom, ECtHR, 1995). URL: <https://hudoc.echr.coe.int/app/conversion/docx/?library=ECHR&id=001-125350&filename=CASE%20OF%20WELCH%20v.%20THE%20UNITED%20KINGDOM%20-%20%5BUkrainian%20Translation%5D%20summary%20by%20the%20Lviv%20Laboratory%20of%20Human%20Rights.docx&logEvent=False>

Рішення ЄСПЛ у справі «Вінтер та інші проти Сполученого Королівства». (Vinter and Others v. UK, ECtHR, 9 July 2013). URL: <https://hudoc.echr.coe.int/app/conversion/pdf/?library=ECHR&id=001-156619&filename=CASE%20OF%20FIRTH%20AND%20OTHERS%20v.%20THE%20UNITED%20KINGDOM%20-%20%5BUkrainian%20Translation%5D%20by%20OSCE%20Ukraine.pdf>

Рішення ЄСПЛ у справі «Дрелінгас проти Литви» (Drelingas v. Lithuania, ECtHR, 2019). URL: <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-191702>

Рішення ЄСПЛ у справі «Енгель та Інші проти Нідерландів» (Engel and Others v. The Netherlands, ECtHR, 8 June 1976). URL: <https://hudoc.echr.coe.int/app/conversion/pdf/?library=ECHR&id=001-113163&filename=CASE%20OF%20ENGEL%20AND%20OTHERS%20v.%20THE%20NETHERLANDS%20-%20%5BRussian%20Translation%5D%20-%20by%20the%20Russian%20MFA,%20COE,%20Interights%20and%20COLPI.pdf>

Рішення ЄСПЛ у справі «Петухов проти України (№ 2)» від 09 вересня 2019 р. (Заява № 41216/13). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_d98#Text

Рішення ЄСПЛ у справі «Скалка проти Польщі» (Skalka v. Poland, ECtHR, 2003). URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-61105>

Судова практика у справах про злочини неповнолітніх і втягнення їх у злочинну діяльність від 29.08.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0082700-03#Text>

Література

Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / В. Я. Тацій, В. І. Тютюгін, В. І. Борисов та ін.; за ред.: В. Я. Тація, В. І. Тютюгіна, В. І. Борисова. 6-те вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2020. 584 с.

Питання кримінального права у рішеннях Конституційного Суду України: навч. посібник / упоряд.: Л.П. Брич, О.І. Денькович, Л.В. Курило, В.С. Ясеницький; вид. друге, допов. Львів: ЛьвДУВС, 2015. 264 с.

Правові позиції Європейського суду з прав людини: аналітичний огляд / О.М. Дроздов, О.В. Дроздова; за заг. ред. О.М. Дроздова, М.С. Ковтун, В.І. Ковтуна. Харків: Фактор, 2018. 624 с.

Практика судів України з кримінальних справ (2014-2015 рр.) / за заг. ред. В. Я. Тація ; уклад. В. І. Тютюгін. Харків : Право, 2016. 800 с.

Практика застосування Верховним Судом України положень Загальної частини Кримінального кодексу України / уклад. О. П. Горох; за заг. ред. А. А. Музики. Київ : Центр учбов. л-ри, 2017. 524 с.

Правові висновки Верховного Суду України щодо застосування норм кримінального права (2011-2017 роки) / уклад. О. П. Горох, А. А. Музика ; за заг. ред. А. А. Музики. Київ : Центр учбов. л-ри, 2018. 845 с.

Правові висновки Верховного Суду (кримінальна юрисдикція) за 2018 рік / упоряд.: Н. О. Антонюк, П. П. Андрушко. Київ : Правова єдність : Алерта, 2019. 342 с.

Рішення Європейського суду з прав людини в кримінальних справах. Захист життя, здоров'я, честі та гідності / за заг. ред. В.С. Ковальського. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 296 с.

Бабанли Р. III. Призначення покарання в Україні: теоретико-прикладні засади: монографія. Чернігів: Десна Поліграф, 2019. 488 с. URL:

http://idpnan.org.ua/files/2019/babanli-r.sh.-priznachennya-pokarannya-v-ukrayini-_teoretiko-prikladni-zasadi_-_d_.pdf

Баулін Ю. В. Звільнення від кримінальної відповідальності: монографія Київ : Атіка, 2004. 296 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/UP/BAULIN_2004.pdf

Бурдін В. М. Стадії вчинення злочину (кримінально-правове дослідження): монографія. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2013. 304 с.

Бурдін В. М., Мартинишин Г. Р. Призначення покарання за сукупністю вироків (кримінально-правове дослідження): монографія . Львів : ЛігаПрес, 2014. 216 с.

Вереша Р.В. Вчення про суб'єктивну сторону злочину : монографія. Київ: Алерта, 2018. 1106 с.

Вереша Р. В. Поняття вини як елемент змісту кримінального права України: монографія. Київ: Атіка, 2005. 224 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/MONOGRAFII_2009/VERESHA_2005.pdf

Вереша Р. В. Суб'єкт злочину: наук.-практ. посібник. Київ: Алерта, 2014. 44 с.

Вознюк А.А. Спеціальні види звільнення від кримінальної відповідальності учасників організованих злочинних об'єднань: монографія. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2015. 236 с.

В'юник М. В. Кримінально-правове регулювання в Україні: реалії та перспективи (аналітичні матеріали). Харків : Право, 2020. 212 с. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/18398>

Галабала М. В. Кримінально-правова наука незалежної України. Проблеми загальної частини: монографія. Київ : ЮрінкомІнтер, 2013. 240 с.

Горностай А. В. Кримінальна відповідальність за замах на злочин : монографія. Харків: Юрайт, 2013. 232 с. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/10793/1/Gornostay_mon_2013.pdf

Горох О.П. Сучасні кримінально-правові проблеми звільнення від покарання та його відбування: монографія. Київ: ВД «Дакор», 2019. 676 с.

Демидова Л.М. Проблеми кримінально-правової відповідальності за заподіяння майнової шкоди в Україні (майнова шкода як злочинний наслідок): теорія, закон, практика: монографія. Харків: Право, 2013. 752 с.

Житний О. О. Кримінальне право України в міжнародному вимірі (порівняльно-правовий аналіз) : монографія. Харків: Одиссей, 2013. 376 с.

Загинець З. А. Кримінально-правова герменевтика: монографія. Київ: АртЕк, 2015. 380 с.

Задоя К. П. Основи європейського кримінального права. Київ: Фенікс, 2024. 828 с.

Зайцев О. В. Обмежена осудність у кримінальному праві України : монографія. Харків: Майдан, 2007. 240 с. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/15076/1/Zaycev_mon_2007.pdf

Звільнення особи від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям та примиренням винного з потерпілим у кримінальному провадженні: монографія / В. А. Шкелебей, П. В. Цимбал, Ю. І. Азаров, А. А. Котова. Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2014. 214 с. URL: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/3273/1/3495_IR.pdf

Зінченко І. О., Тютюгін В. І. Одиначні злочини: поняття, види, кваліфікація : монографія. Харків : ФІНН, 2010. 256 с. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/7003/3/Tytygin_Zinchenko_mon_2010.pdf

Зінченко І. О. Кваліфікація злочинів при їх множинності та конкуренції кримінально-правових норм : навч. посібник. Харків: Право, 2017. 114 с.

Зінченко І. О., Тютюгін В. І. Множинність злочинів: поняття, види, призначення покарання : монографія. Харків : ФІНН, 2008. 336 с. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/6916/3/Tytygin_Zinchenko_mon_2008.pdf

Кваша О. О. Співучасть у злочині: структура та відповідальність: монографія. Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2013. 560 с.

Кваша О.О., Андрусяк Г.М. Необхідна оборона (захист від посягання на статеву свободу та статеву недоторканість особи): монографія. Київ: «АртЕк», 2016. 264 с.

Коханюк Т.С. Системне тлумачення кримінального закону: монографія Львів: ЛьвДУВС, 2015. 264 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/454/1/Коханюк%20Т.С.-%20монографія.pdf>

Красницький І. В., Щутяк Л. С. Відповідальність за замах на злочин за кримінальним правом України: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2015. 224 с. URL: http://nbuviar.gov.ua/images/dorobku_partneriv/Krasnuckuy.pdf

Лашук Н. Р. Кримінально-правова оцінка використання захисних засобів, що вражають автономію: монографія. Львів: Вид-во «Бона», 2018. 254 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/841/1/Лашук%20монографія.pdf>

Литвинов О. М., Митрофанов І. І. Концептуальна модель механізму реалізації кримінальної відповідальності: монографія. Харків: Золота миля, 2017. 180 с.

Мозгова В. А. Громадські роботи як вид покарання: теорія і практика: монографія. Київ : ВД «Дакор», 2014. 248 с.

Муратова С.О. Судимість у системі інститутів Загальної частини кримінального права України : монографія. Харків: Право, 2017. 272 с.

Назимко Є. С. Інститут покарання неповнолітніх у кримінальному праві України: монографія. Київ: ВД «Дакор», 2018. 336 с.

Невідома Н.В. Вчинення злочину організованою групою: монографія. Харків: Право, 2017. 224 с.

Новікова К. А. Обмеження свободи як вид покарання: монографія / наук. ред. Ю. А. Пономаренко. Харків : Право, 2019. 288 с.

Ободовський О. В. Триваючі злочини у кримінальному праві України. Одеса: Юрид. літ., 2016. 256 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/5333/Trivajuchi%20zlochini%20u%20kriminal%27nomu%20pravi%20Ukraïni%20monogr.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Орловський Р. С. Теоретичні та методологічні проблеми інституту співучасті у кримінальному праві України: монографія. Харків: Право, 2019. 624 с. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/16982/1/Orlovskiy_mon-2019.pdf

Основи кримінальної політики Європейського Союзу: навчальний посібник / автори-упорядники: Житний О. О., Рибалко Г. С., Слінько Д. С., Харків, 2022. 147 с. URL: <https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/8b815635-47c1-4af0-9502-07df38b45cd9/.pdf>

Письменський Є. О. Теоретико-прикладні проблеми звільнення від покарання та його відбування за кримінальним правом України / наук. ред. О.О. Дудоров. Луганськ: РВВ ЛУВДС ім. Е.О. Дідоренка, 2014. 728 с. URL: <https://dspace.lduvs.edu.ua/bitstream/123456789/238/1/%281%29%20Письменський%20Є.О.%20Теор.-приклад.%20проблеми%20звільнення%20від%20покарання%20та%20його%20відбування%20%28монографія%29.pdf>

Пономаренко Ю. А. Види наказаний по уголовному праву Украины : монографія. Харьков: ФИНН, 2009. 344 с. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/18965/3/Ponomarenko_Vydy.pdf

Пономаренко, Ю. А. Чинність і дія кримінального закону в часі: монографія. Київ: Атіка, 2005. 288 с. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/18966>

Пономаренко Ю. А. Штраф як вид покарання у кримінальному праві України (за результатами реформи 2011 р.) : наук. нарис / [наук. ред. Ю. В. Баулін]. Харків : Право, 2012. 80 с. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/18967/1/Ponimarenko_Shtaf.pdf

Пономаренко Ю. А. Загальна теорія визначення караності кримінальних правопорушень: монографія. Харків : Право, 2020. 717 с. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/18747/1/Ponomarenko-2020.pdf>

Сучасна кримінально-правова система в Україні: реалії та перспективи / Ю. В. Баулін, М. В. Буроменський, В. В. Голіна та ін.; за заг. ред. Ю. В. Бауліна. Київ: ВАІТЕ, 2015. 688 с.

Тацій В. Я. Об'єкт і предмет злочину в кримінальному праві: монографія. Харків: Право, 2016. 256 с.

Ус О. В. Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації: лекції. Харків: Право, 2018. 368 с. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/13956/1/Lekcii_2018.pdf

Ус О. В. Теоретичні та прикладні проблеми кваліфікації в кримінальному праві України : монографія. Харків: Право, 2020. 704 с.

Федорчук І. М. Обставини, які обтяжують покарання за кримінальним правом України: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 240 с. URL: http://nbuviar.gov.ua/images/dorobku_partneriv/Obstavyny%20yaki%20obtizhuiut%20pokarannia%20za%20kryminalnym%20pravom%20Ukrainy.pdf

Фузей Т.І. Застосування практики Європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя: наук.-метод. посібник для суддів. 2-ге вид. виправ., допов. Київ, 2015. 208 с.

Ященко А. М. Застосування заходів кримінально-правового характеру. Харків : НікаНова, 2014. 388 с.

Інтернет-ресурси:

Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
Офіційний веб-портал Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua>

Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний веб-портал Конституційного Суду України . URL: <https://ccu.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Верховного Суду. URL:
https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

Єдиний державний реєстр судових рішень. URL:
<https://reyestr.court.gov.ua>

База правових позицій Верховного Суду. URL:
<https://lpd.court.gov.ua/login>

HUDOC database. European Court of Human Rights. URL:
[https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22documentcollectionid2%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22documentcollectionid2%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22]})

EUR-lex. European Union. URL: <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html?lang=en>

Канал кафедри кримінального права НЮУ ім. Ярослава Мудрого. URL:
<https://www.youtube.com/c/CriminalLawDepartmentNLUYaroslavMudryi/about>

Наукова бібліотека НЮУ імені Ярослава Мудрого. URL:
<https://library.nlu.edu.ua>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри кримінального права № 1. URL: <http://https://library.nlu.edu.ua/senmk/item/230-kryiminalne-pravo-ukrainy-zahalna-chastyna.html>